

Секція 5. Банківська справа. Фінанси, грошовий обіг та кредит;

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФІЛІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ БАНКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Малиш Г.А.

*ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»,
аспірант кафедри банківської справи*

Протягом останніх років банківський сектор фінансового ринку характеризується чергуванням періодів розширення та скорочення зрушеннями філіальної мережі банків, що спричиняється мінливістю пріоритетів – від скорочення витрат до орієнтації на підвищення потенціальних прибутків та залучення нових клієнтів.

Згідно з дослідженнями, які проводилися зарубіжними консалтинговими фірмами [1], наразі банківські філії залишаються основним дистрибутивним каналом надання певних послуг та продуктів для споживачів, проте частка клієнтів, які користуються переважно відділеннями або філіями банків, поступово зменшується. Так, наприклад, приблизний обсяг банківських операцій, які здійснюються через регіональну мережу банківських відділень станом на 2011 рік (у порівнянні з 2005 р.), за основними видами послуг становить:

- відкриття рахунків – 75 % (з 85%);
- придбання банківських продуктів – 62% (з 78%);
- консультаційні послуги – 58% (з 70%);
- вирішення проблемних питань стосовно обслуговування клієнтів – 38% (з 50%);
- перерахування коштів – 18% (з 45%) [2].

Як бачимо, зростаюча кількість банківських клієнтів знаходить банківські філії менш зручними для реалізації поточних операцій, надаючи перевагу електронному та мобільному банкінгу. Проте, незважаючи на це, відділення

банків усе ще мають конкурентну перевагу при здійсненні більш складних транзакцій.

Переміщення пріоритетів із користування банківськими філіями на використання можливостей онлайн-банкінгу пояснюється, зокрема, більш низькими відсотковими ставками, які мають бути сплачені при користуванні послугами останнього. Крім того, високі витрати на утримання персоналу, придбання технічного обладнання, що відповідає обов'язковим вимогам центрального банку, орендну плату значно знижують прибутковість банківських відділень.

У певному ступені альтернативу відкриттю нових філій склало відкриття невеликих відділень у супермаркетах, що характеризується нижчими витратами. Подібна тенденція спостерігається як за кордоном, так і в Україні. Так, в США, Великій Британії, Канаді замість традиційних філій банки відкривають більш дешеві відділення, в яких клієнтів обслуговують 2-3 банківських працівника, які надають консультаційні послуги та здійснюють кредитування. Витрати на створення таких банківських структурних одиниць виявляються на 85-90% меншими, ніж на відкриття звичайної філії, а витрати на обслуговування є нижчими у два рази. Так, наприклад, у США витрати на створення філії банку складають в середньому 2 млн дол. США, а щорічне обслуговування потребує 300-400 тис. дол. США [3].

Розглянуті тенденції розвитку банківських установ в країнах з високим рівнем економічного розвитку та співставляючи їх із вітчизняними реаліями, дозволяють зробити наступні висновки. По-перше, розширення інфраструктури банків в Україні значно ускладнюється високими витратами на відкриття та утримання структурних відділень. Іншим фактором, що створює певні перепони на шляху створення нових філій банківських установ є узгодження інтересів головного офісу з регіональних відділень. Найчастіше останні потерпають від обмеження їх повноважень з боку центрального відділення банку, а також вузькоспрямованих меркантильних цілей створення філії. Крім

того, в результаті ускладнення контролю за діяльністю філій, виникають численні випадки зловживань регіональних керівників своїми повноваженнями.

По-друге, основною причиною скорочення банківської інфраструктури в розвинутих країнах є популяризація мобільного та онлайн-банкінгу. Так, деякі вітчизняні банки та іноземні банки, представлені на вітчизняному ринку також активно розвивають надання таких послуг. Проте на сучасному етапі вони є не мають такого поширення як за кордоном, що пов'язано з недостатнім рівнем обізнаності населення та доступу до мережі Інтернет. Відповідно, скорочення витрат шляхом зміщення акцентів зі створення філій на перехід до віртуальне банківське обслуговування наразі не набуло достатнього розвитку.

Таким чином, можна зробити висновок, що підвищення ефективності банківської діяльності за рахунок оптимізації інфраструктури установи є можливим у разі збалансування витрат на розвиток і підтримку філіальної мережі із впровадженням нових технологій обслуговування клієнтів, поширення мобільного та інтернет-банкінгу. Це дозволить зменшити витрати та прискорити швидкість надання банківських послуг, що є суттєвими конкурентними перевагами на сучасному етапі розвитку фінансового ринку.

Література:

1. Novantas LLC [Electronic Resource]. - Regime of access : <http://www.novantas.com/>
2. Kolakowski M. Trends in Branch Banking. Implications for Banking Employment [Electronic Resource] / M. Kolakowski // About.com. Financial Career. - Regime of access : <http://financecareers.about.com/od/banker/a/Trends-In-Branch-Banking.htm>
3. What Are Future Trends In Branch Banking? [Electronic Resource] / Financial Web. - Regime of access : <http://www.finweb.com/banking-credit/what-are-future-trends-in-branch-banking.html>